

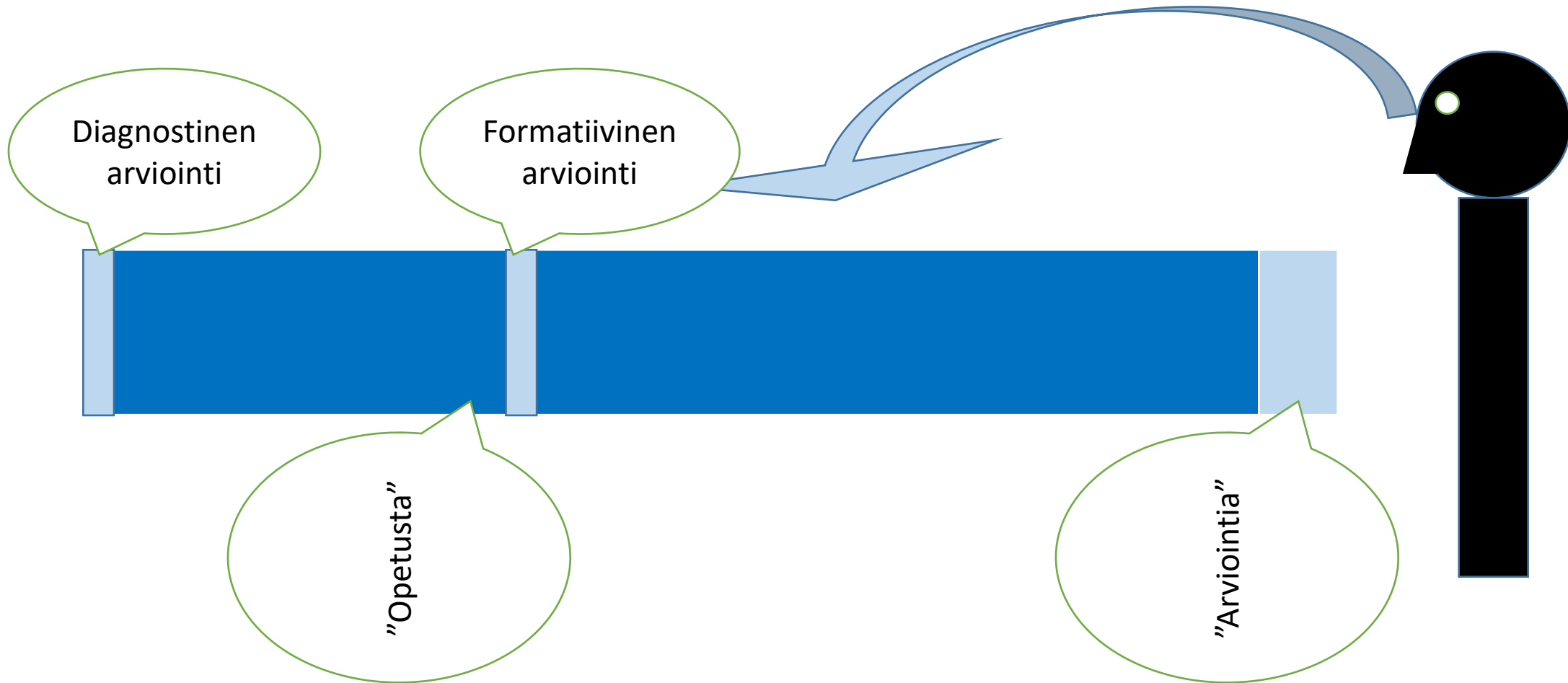
Arviointi perusopetuksessa

Oppimista ohjaava palaute

Tavoiteperustainen ja kriteeripohjainen osaamisen arviointi

Suuryhmäohjaus
Oulun normaalikoulu
Pasi Hieta

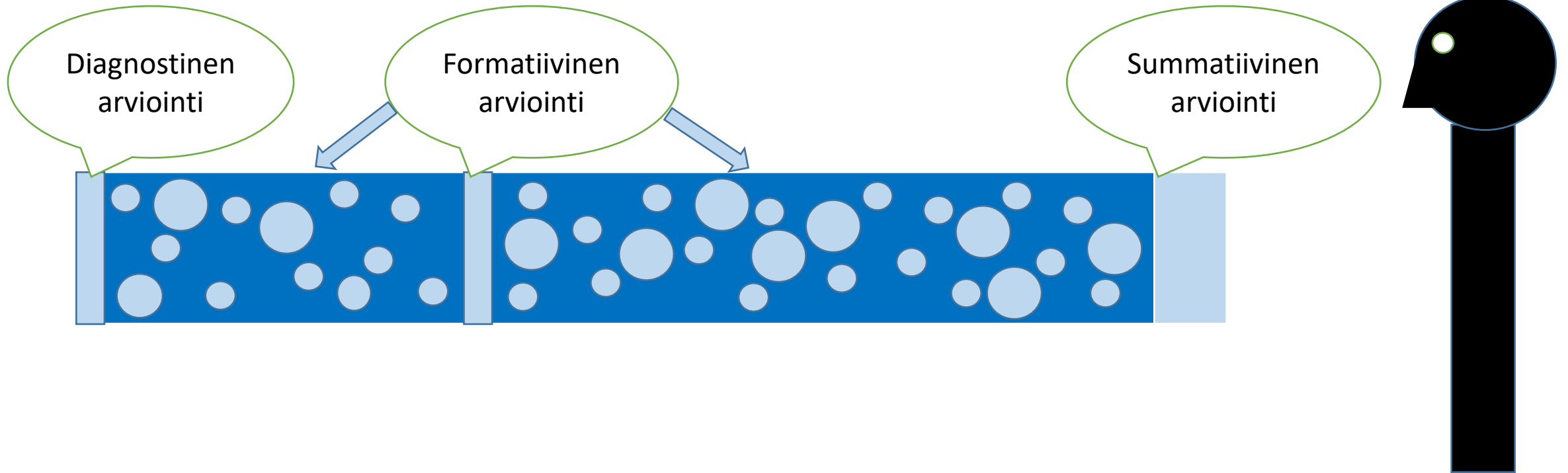
Tarina arviointiajattelun kehittymisestä

Peruskoulun esitteestä vuodelta 1971

- "Oppilaaseen ei enää kaadeta muistitietoa, vuosilukuja tai virrenvärssyjä... Peruskoulussa opiskellaan tietojen etsimistä, niiden merkitysten punnitsemista, keskinäisten riippuvuuksien arviointia ja käytännön sovellutuksia... Opettaja ei ole rangaistuksia jakeleva koulumestari tai tunnoton läksyautomaatti vaan koulua käyvän oppilaan opastaja ja työtoveri."
- (lähde <http://pedagogiikkaa.blogspot.fi/2015/03/peruskoulu-eilen-tanaan-huomenna-mika.html>)

Tarina jatkuu...

Mitä arvioinnilla tavoitellaan?

Oppilaat voivat määrittää omia tavoitteitaan

- Oppilailla on oikeus tietää etukäteen, miten oppimista arvioidaan

Oppilaat voivat kehittää oppimistaan ja opiskelutaitojaan

- Oppilaiden pitää saada palautetta työskentelystään ja osaamisestaan

Huoltajat voivat tukea opintoja

- Huoltajilla on oikeus tietää opetuksen tavoitteet ja miten oppilaalla koulussa menee

Tietojen ja taitojen perusteltu ja tasapuolinen arviointi

- Oppilaat saavat arvosanat, jotka he ansaitsevat osaamisensa perusteella

OPS luku 6.1 Arvioinnin tehtävät ja oppimista tukeva arviointikulttuuri

- Perusopetuslain mukaan oppilaan arvioinnin tehtävänä on **ohjata** ja **kannustaa** opiskelua sekä **kehittää** oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida **monipuolisesti**.
- Arvioinnin tehtävänä on myös **määrittää**, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille OPSissa asetetut tavoitteet
- Koulu vaikuttaa merkittävästi siihen, minkälaisen käsityksen oppilaat muodostavat itsestään oppijana ja ihmisenä. Erityisen suuri merkitys on opettajien antamalla palautteella. Monipuolinen arviointi ja siihen perustuvan ohjaavan palautteen antaminen ovat opettajien keskeisiä pedagogisia keinoja oppilaiden koko kehityksen ja oppimisen tukemiseen.

OPS luku 6.1 Arvioinnin tehtävät ja oppimista tukeva arviointikulttuuri

Kouluissa kehitetään arviointikulttuuria, jonka keskeisiä piirteitä ovat

- rohkaiseva ja yrittämään kannustava ilmapiiri
- oppilaiden osallisuutta edistävä, keskusteleva ja vuorovaikutteinen toimintatapa
- oppilaan tukeminen oman oppimisprosessinsa ymmärtämisessä sekä oppilaan edistymisen näkyväksi tekeminen koko oppimisprosessin ajan
- arvioinnin oikeudenmukaisuus ja eettisyys
- arvioinnin monipuolisuus
- arvioinnin avulla saadun tiedon hyödyntäminen opetuksen ja muun koulutyön suunnittelussa.

Keskustelutehtävä:

Miten järjestät oman opetuksesi niin, että oppimista tukeva arviointi mahdollistuu? Pohdi käytännön tasolla.

Käytännön keinoja

- Keskustellaan opiskelun tavoitteista *
- Oppilaiden itsearviointi (esim. oppimispäiväkirja, portfolio, sähköiset välineet ym.)
 - Sisällöt
 - Työskentelytaidot
 - Oppimisprosessi
- Arviointikeskustelut
 - Opetusryhmän yhteinen
 - Oppilaiden keskinäinen arviointikeskustelu (vertaisarviointi)
 - Opettajan ja oppilaan välinen arviointikeskustelu
- Oppimisen ja työskentelytaitojen seuraaminen oppitunneilla
- Opettajan ohjaava palaute työskentelyn eri vaiheissa
- Oppimisesta informaatiota antavat testit yms.
- Dokumentointi

Aiheeseen liittyvät opetussuunnitelman tavoitteet	Oppilaan tavoitteiden konkretisointi (Huomioitava ajattelun taitojen eri tasot)	Esimerkkejä käytännön pedagogisesta toiminnasta tavoitteiden saavuttamiseksi	Esimerkkejä tavoista arvioida tavoitteissa etenemistä (formatiivinen) ja niiden toteutumista (summatiivinen)
<p>T4 ohjata oppilasta syventämään ja pitämään ajan tasalla yhteiskuntaa, talouden toimintaa ja yksityistä taloudenpitoa koskevia tietojaan ja taitojaan sekä arvioimaan kriittisesti median roolia ja merkitystä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Löydän ajankohtaisia talousuutisia - Löydän esimerkkejä tiedotusvälineiden erilaisista näkökulmista ja tarkoituseristä - Osaan täydentää ja päivittää tietojani tiedotusvälineiden avulla - Pystyn keskustelemaan taloutta koskevista aiheista ja perustelemaan mielipiteitäni <p>APUKYSYMYKSIÄ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mistä löydän uutisia? - Mitä eroja samasta asiasta kertosilla uutisilla voi olla? - Mitä tietoja tarvitaan talousasioista keskustelemiseen? Miten löydän ne? 	<ul style="list-style-type: none"> - Tutkitaan tiedotusvälineitä ensin ohjatusti ja edetään itsenäisempään työskentelyyn. - Etsitään osaamista laajentavia esimerkkejä tiedotusvälineistä. - Annetaan esimerkkejä erilaisista näkökulmista. - Järjestetään tilaisuuksia keskustella yrittäjyyteen liittyvistä teemoista. - Annetaan mahdollisuus harjoitella perusteltuja mielipiteitä ja toisaalta vaaditaan niitä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Arvioidaan työskentelyn yhteydessä oppilaan kanssa yhdessä, kuinka monipuolisia tietolähteitä oppilas osaa käyttää - Arvioidaan keskustellen oppimiskeskusteluja - Summatiivisessa kokeessa tehtävä, joka mittaa oppilaan kykyä löytää tietoa hänelle ennestään tuntemattomasta lähteestä. Tehtävä, joka mittaa oppilaan kykyä muodostaa perusteltu näkemys talouteen liittyvästä asiasta.

Oppiminen ja työskentelytaidot summatiivisen arvioinnin kohteena

- Arvioinnin tulee olla (OPS 6.2)
 - Yhdenvertaista
 - Suunnitelmallista
 - Tavoite- ja kriteeriperustaista
 - Monipuolista
 - Oppilaan ikäkausi ja edellytykset huomioivaa
- Perusopetusasetus 13§:
 - Opettaja on vastuussa arvioinnista
 - Oppilaalla ja tämän huoltajalla on oikeus saada tieto arviointikriteereistä ja niiden soveltamisesta

Oppilaalla on oikeus saada realistista palautetta osaamisestaan päättöarvioinnin hyvän osaamisen kriteerien suhteen. Korostuu perusopetuksen loppuvaiheessa.

Huomioitavaa

- Oppilaan edellytysten huomioiminen, esim. kielitaito, ilmaisun rajoitteet → oppilaalle edullinen tapa tuoda osaamistaan esille
- Yksilöllistetyt oppimäärät arvioidaan oppilaan henkilökohtaisen suunnitelman mukaan
 - Mahdollistaa myös sanallisen arvioinnin
- Sanallinen arviointi mahdollinen aina numeroarvioinnin lisäksi

Tehtävä päättöharjoitteluun:

- Etsi opetussuunnitelmastamme nk.oulu.fi/ops tai pedanetista oman oppiaineesi opetussuunnitelma ja päättöarvioinnin kriteerit
- Jos sinulla on alkamassa peruskoulun kurssi, etsi taulukosta tavoitteet, jotka ovat relevantteja alkavan kurssin suhteen. Jos olet aloittamassa lukion kurssia, etsi viimeksi opettamaasi peruskoulun kurssia koskevat tavoitteet.
- Pohdi:
 - Miten OPSin tavoitteet muotoillaan oppilaille ymmärrettäviksi konkreettisiksi tavoitteiksi?
 - Miten annat oppilaille ja huoltajille tietoa kurssin tavoitteista ja arviointikriteereistä?
 - Miten saat tietoa kurssin aikana tavoitteissa etenemisestä?